

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
§ 71 udvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 4. maj 2020
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsbeh: Nina Lentz
Sagsnr.: 2020-0032/31-0019
Dok.: 1462283

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 48 (Alm. del), som Folketingets
§ 71-tilsyn har stillet til justitsministeren den 16. marts 2020.

Nick Hækkerup

/

Mette Johansen

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 48 (Alm. del) fra Folketingets § 71-tilsyn:

”Vil ministeren kommentere henvendelsen af 22. februar 2020 fra Landsforeningen for Patientrådgivere og Bistandsværger i Danmark, jf. § 71-tilsynets alm. del – bilag 59, og herunder oplyse, hvilke overvejelser ministeriet har gjort i forbindelse med beskikkelse af nærmeste pårørende som bistandsværge?”

Svar:

1. I henvendelsen anfører Landsforeningen for Patientrådgivere og Bistandsværger i Danmark (LPD) bl.a., at det er uhensigtsmæssigt, at personer, der udpeges som bistandsværge for en person, som er idømt foranstaltninger efter straffelovens §§ 68-70, så vidt muligt skal være pårørende til den dømte. Foreningen peger på, at det kan være vanskeligt for pårørende at overskue, hvad opgaven indebærer, og om det er muligt at forene rollen som pårørende og bistandsværge.

2. Reglerne om beskikkelse af bistandsværger fremgår af straffelovens § 71.

Efter straffelovens § 71, stk. 1, kan retten beskikke en bistandsværge for en tiltalt, hvis der bliver tale om at dømme den tiltalte til anbringelse i en institution eller til forvaring efter reglerne i straffelovens §§ 68-70. Det følger endvidere af bestemmelsen, at bistandsværgeren så vidt muligt skal være en af den tiltaltes nærmeste pårørende, der sammen med den beskikkede forsvarer skal bistå tiltalte under sagen.

Efter straffelovens § 71, stk. 2, skal der beskikkes en bistandsværge for en tiltalt, der er dømt til anbringelse eller forvaring, eller som har fået en dom, der giver mulighed herfor. Bistandsværgeren skal holde sig underrettet om den dømtes tilstand og drage omsorg for, at opholdet og andre foranstaltninger ikke udstrækkes længere end nødvendigt. Beskikkelsen ophører, når foranstaltningen endeligt ophæves.

Det forudsættes i forarbejderne til straffelovens § 71, at bistandsværgeren så vidt muligt skal være en af den sigtedes, tiltaltes eller dømtes nærmeste pårørende – uanset om bistandsværgeren udpeges under sagen i medfør af § 71, stk. 1, eller efter der er afsagt dom i medfør af § 71, stk. 2, jf. Folketingstidende 1993-1994 (1. samling), tillæg A, spalte 8061.

Straffelovens regler om beskikkelse af bistandsværger er nærmere udmøntet i bekendtgørelse nr. 947 af 24. september 2009 om bistandsværger (bi-

standsværgebekendtgørelsen) som ændret ved bekendtgørelse nr. 1512 af 17. december 2019.

Det fremgår af bekendtgørelsens § 5, stk. 1, at politiet skal bistå retten med at finde en person, der kan beskikkes som bistandsværges, og at den sigtede, tiltalte eller dømte indledningsvis skal spørges, om der er en bestemt person, som vedkommende ønsker at få beskikket. Hvis den sigtede, tiltalte eller dømte ikke selv foreslår en person eller ikke har nære pårørende, eller ingen af de pågældende er villige eller egnede til at blive beskikket, skal politiet indstille den bistandsværges, der på fortegnelsen over bistandsværger står for tur til at blive beskikket jf. bistandsværgebekendtgørelsens § 5, stk. 2, 1. pkt.

En pårørende kan således afvise at påtage sig hvervet som bistandsværges, hvis vedkommende ikke finder sig kvalificeret hertil, ligesom politiet kan vurdere den pågældende uegnet til at varetage hvervet. I disse tilfælde skal politiet udpege en bistandsværges fra fortegnelsen over bistandsværger.

Den sigtede, tiltalte eller dømte kan endvidere anmode om, at en udpeget bistandsværges udskiftes. Anmodningen fremsættes over for anklagemyndigheden, der snarest muligt indbringer spørgsmålet for retten, jf. bistandsværgebekendtgørelsens § 6, 1. pkt.

3. En bistandsværgeres opgaver er reguleret i straffeloven og i bistandsværgebekendtgørelsen.

Som anført ovenfor følger det af straffelovens § 71, stk. 2, 2. pkt., at en bistandsværges skal holde sig underrettet om den dømtes tilstand og drage omsorg for, at opholdet og andre foranstaltninger ikke udstrækkes længere end nødvendigt. Bistandsværgeren kan i den forbindelse anmode om ændring eller ophævelse af en foranstaltning efter §§ 68, 69 eller 70, jf. straffelovens § 72, stk. 2. Anmodningen fremsættes over for anklagemyndigheden, der snarest muligt indbringer spørgsmålet for retten.

Ifølge bistandsværgebekendtgørelsens § 8, stk. 2, skal bistandsværgeren endvidere rådgive og vejlede den sigtede, tiltalte eller dømte om klageadgang samt om muligheden for at søge en idømt foranstaltning ændret eller ophævet. Bistandsværgeren skal desuden hjælpe den dømte med at udforme eventuelle klageskrivelser og anmodninger om ændring eller ophævelse af foranstaltningen.

Bistandsværgeren er desuden forpligtet til snarest muligt efter beskikkelsen at

besøge den person, bistandsværgen er beskikket for. Besøg skal herefter finde sted efter behov, jf. bistandsværgebekendtgørelsens § 9.

4. En bistandsværge varetager ikke en egentlig juridisk funktion. Under straffesagen varetages den sigtedes eller tiltaltes rettigheder af forsvareren, og det samme gælder under en eventuel sag om ændring eller ophævelse af en foranstaltning efter §§ 68, 69 eller 70, jf. straffelovens § 72, stk. 2. Det er således heller ikke en forudsætning, at de personer, der optages på fortegnelsen over bistandsværger, besidder juridiske kvalifikationer.

De opgaver, som en bistandsværge har, f.eks. at besøge og hjælpe den dømte under anbringelsen, er opgaver, der ofte varetages bedst af pårørende, der kender den dømte, og som den dømte i forvejen har tillid til. Jeg mener derfor, at udgangspunktet fortsat bør være, at det er en pårørende til den dømte, der udpeges som bistandsværge.

Når det er sagt, så er det klart, at det ikke nødvendigvis er alle dømte, som har pårørende, der oplever, at de har de fornødne forudsætninger for at løfte opgaver som eksempelvis indgivelse af klager eller anmodninger om ændring af foranstaltninger.

Derfor er det som anført ovenfor også muligt for en pårørende at afvise at påtage sig opgaven, således at den dømte i stedet får beskikket en bistandsværge fra fortegnelsen over bistandsværger. Dette forudsætter naturligvis, at den pårørende er informeret om, hvad opgaven som bistandsværge indebærer.

Jeg har derfor på baggrund af henvendelsen fra Landsforeningen for Patientrådgivere og Bistandsværger i Danmark bedt Rigsadvokaten og Rigspolitiet om at sikre, at pårørende, der udpeges som bistandsværger, forinden informeres om, hvad opgaven som bistandsværge indebærer.